

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 143. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789098960/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

den ved replikkerne motiverede sang og dans måtte komme. Til alle disse demonstrationer havde skuespillerne nu benyttet den knappe tid, i stedet for at instudere deres store og vanskelige roller. Nielsen, der altid havde været berømt for ikke at kunne sine roller, og i hvis hånd hovedrollen, Fernando, var betroet, kunne bogstaveligt kun en del af første akt, og stykket havde tre. Ved alle disse intriger og spektakler kom stykket frem på den uheldigste og sørgeligste måde og meget uværdigt for den kunst, som alle vedkommende havde en så stor begejstring for, at de ikke ville tillade et udmærket talent at optræde i deres midte, blot fordi hans kunst hørte til en anden art end deres. En del år efter dette udbrud af foragt for balletten og balletmesteren optrådte madam Wexschall som Nielsens kone i en hovedrolle i en af Bournonvilles balletter. Ja, man har ofte lejlighed i teaterverdenen til at udbryde med Holbergs vægelsindede: »Ja, det var den gang.« »Prinsesse Isabella« er forøvrigt et af de arbejder, Heiberg selv altid har sat stor pris på. Det gjorde naturligvis ingen lykke i den forvanskede skabelon, hvori det hin aften præsenterede sig.

Heiberg var tilfreds med sin udførelse af prinsesse Isabellas rolle – om af personlig godhed eller med rette, skal jeg lade være usagt. I stykket giver prinsessen i en af akterne en hofkur i hele hoffets nærværelse, og Heiberg fortalte mig, at en af direktørerne, Manthey, der i den tid bekjendte et højt hofembæde, havde sagt til ham: »Hvor kan dog jomfru Pätges have set en sådan kur, siden hun formår at vise sig derved som en virkelig kongelig person?«

Heiberg havde lige siden sin ankomst fra Kiel til København betragtet sig som en af madam Wexschalls mest hengivne venner og kom bestandigt i hendes hus, ligesom hun ofte besøgte ham og hans moder. Det smertede ham derfor, at hun ville lade sig bruge som redskab i Nielsens hånd til at fortrædige en hende hengiven omgangsven ved at give sit navn til et klageskrift over ham til kongen, uden med et ord at have talt til ham angående denne sag, hvilket han syntes, at deres venskabelige forhold havde gjort til pligt for hende. Fra dette teateroprør imod ham forandrede det venskabsforhold, han indtil da havde stået i til hende, så at han ikke oftere kom i hendes hus. Det smertede ham; thi han havde virkelig næret en sand hengivenhed og beundring for hende; dog omtalte han hende aldrig for mig på nogen fornærmende måde,

hvilket jeg heller ikke godt ville have tålt, thi jeg havde en uforandret godhed for hende og var for ung og uerfaren til at kunne dømme de ældre i denne sag. Kun én gang ytrede han: »Det er mærkeligt, at madam Wexschall nu lader sig anføre af Nielsen, hvem hun ofte tidligere har yret sig så ufordelagtigt om og haft et så klart syn på; og hvad ham angår, da fik han jo krampe ved en af prøverne på »Kong Salomon og Jørgen Hattenager«, fordi hun og ikke madam Andersen skulle udføre Louises rolle, uagtet jeg gjorde ham begribeligt, at sangen i rollen jo gjorde det til en umulighed.« Latterligt er det at tænke på, at Nielsen i sin tid var en så decideret modstander af madam W., at man på teatret kender de mest komiske historier om hans had til hende. Denne mand kendte egentlig kun to følelser: had og kærlighed – alt, hvad der lå herimellem, lod til at være ham fremmed.

MIT TREDJE HJEM

I det Wexschallske hus var himlen ikke så lys og klar som tidligere. Nielsen kom hyppigere og hyppigere, han så bestandigt skævt til mig, og jeg gengældte det med ligegyldighed. Trykket af min forlovelse hvilede tungt på mig og havde berøvet mig min tidligere munterhed. Også madam Wexschall forekom mig forandret – ikke mod mig, vi havde det altid kærligt og godt sammen –, men det forekom mig ellers mod alle andre på Nielsen nær. Vore mange omgangsvener blev hende med et ligegyldigt, og når jeg om aftenen glædede mig til deres komme, sagde hun tit: »Jeg ville ønske, at her slet ingen kom.« Hun sad nu om aftenen, når hun ikke spillede på teatret, og lagde patience, en beskæftigelse, hun kunne sidde ved flere timer ad gangen, hvilket kedede mig unædeligt, da hun ikke kunne tale under denne leg. Kom der nogen, blev hun ganske fortrædelig over at blive afbrudt i dette sit spil og greb til den udvej at spørge den ankomne, om han kunne spille patience? Lød svaret benægtende, tilbød hun sin undervisning heri, og spillet fortsattes da til min fortvivelse. Vennerne havde en følelse af, at de ikke mere var så velkomne og kom derfor sjældnere og sjældnere. En del af dem stødtes over Nielsens hyppige nærværelse og det byrdefulde, der altid ligger i slige for-